

Når det er sagt er Drammen en typisk norsk by. Med Cash and Carry og Restaurant Formosa, tyrkiske menn i prat ved jernbanestasjonen og pakistanere som selger tørklær på torget – iranere i Gågata som samler penger til kamp mot Khomeini, og ungdom ruslende rastløse i «USA blue jeans». Drammen har også ved sine bredder danske ålefiskere, finske KONE-selgere og russiske bil-agenter.

Byen trykker sannelig en verden til sitt bryst. Et tungpustet, fortettet og forurenset bryst, takket være at alle Norges biler minst tre ganger om dagen kjører gjennom Drammen. Det er allikevel ikke riktig når det sies at den kjente strofen, «Det strøyer på meg så eg knapt kan anda», ble unnfanget av forfatteren da han satt i en trafikkork på Bragernes-siden.

Ellers sies det fremdeles i Oslo at hvis en mann spaserer midt i gaten, så er han fra Drammen. Det er ikke forsket nok omkring dette til å forklare hvorfor.

Medfødt godlukt

Sammenligner vi Drammen med Oslo, ser vi forskjell. I generasjoner har Oslo levd med klasseskillet Østkant kontra Vestkant. Dette er det vanskelig å finne i Drammen. Rett nok, det var en tid da unge, sterke menn fra Strømsø siden møttes med unge, sterke menn fra Bragernes, midt på den frose elva. Der deiset de løs på hverandre med staure. Dette var ikke klassekamp men et forsøk på å styrke identitetsfølelsen og markere eget område – et urinstinkt felles med bjørn og grevling.

Drammen er sammensatt av flere lokalsamfunn, som alle er like overbeviste om at akkurat der er det virkelige Drammen.

Det finnes en minoritet av rot-rike Drammens-familier med medfødt godlukt av sjøfart, tømmer, papir, vev, jern og glassverk. Stolte, formelle kvinner og menn. Deres hjem besøkes bare hvis man får en høytidelig innbydelse. Den sosiale skillelinjen i byen er mer preget av livsstil enn geografi, selv om man aner en stadig sprikende forskjell mellom toppen av Toppenhaug (Løkkebergene) og lavlandet på Strømsø. Vi må føye til at de som har sluppet inn til de «gamle» familiene, har fortalt de mindre heldige som har stått utenfor at «Vi traff sjarmerende mennesker».

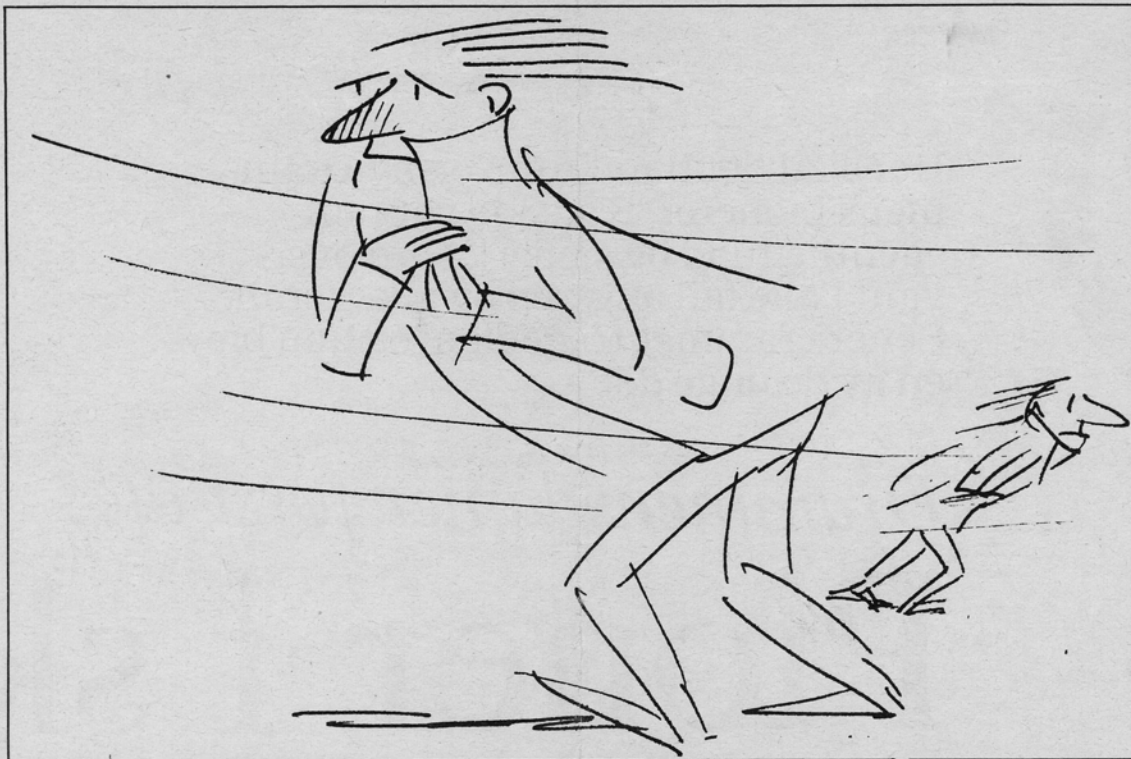
Drammens konge

Ikke alle vet at Drammen har en gammel, høyt elsket konge. Hans rike er utbredt over det hele lange land og lenger. I sannhet er han søt og deilig. Denne kongen ble unnfanget, født og fostret på Tangen i en dropsfabrikk. Han heter «Kongen av Danmark» – et sukker-tøy av høy klasse.

Drammenserne er kreative og produktive. De lager rød brus, rød grus og rød nese. Det siste er en naturlig frukt av å krysse bybroen en snokald vinterdag. Drammen sto først i køen da Vårherre delte ut snokalde vinterdager. Bybroen er den eneste bro jeg vet om hvor det blåser motvind i begge retninger – samtidig.

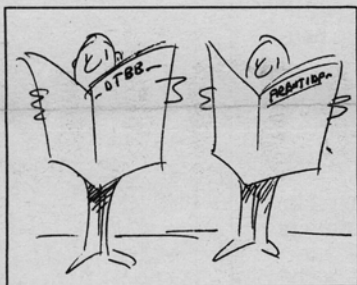
«Hinkeleiken»

Paradishoppere (ikke å forveks-

Motvind i begge retninger.

le med karismatisk bevegelse) er en fritidsbeskjeftigelse for mindre barn. «Hoppe paradiso» er en vanlig lek over hele landet. Barn bruker en tilfeldig trekloss, sten eller kjettingbit, som hinkes fra rute til rute, men i Drammen har de spesiallaget en puck av gummi for sine lovende små. Den produseres i flere farger og har form som en fortettet amerikansk pannekake. Drammenserne

Begge vokser...

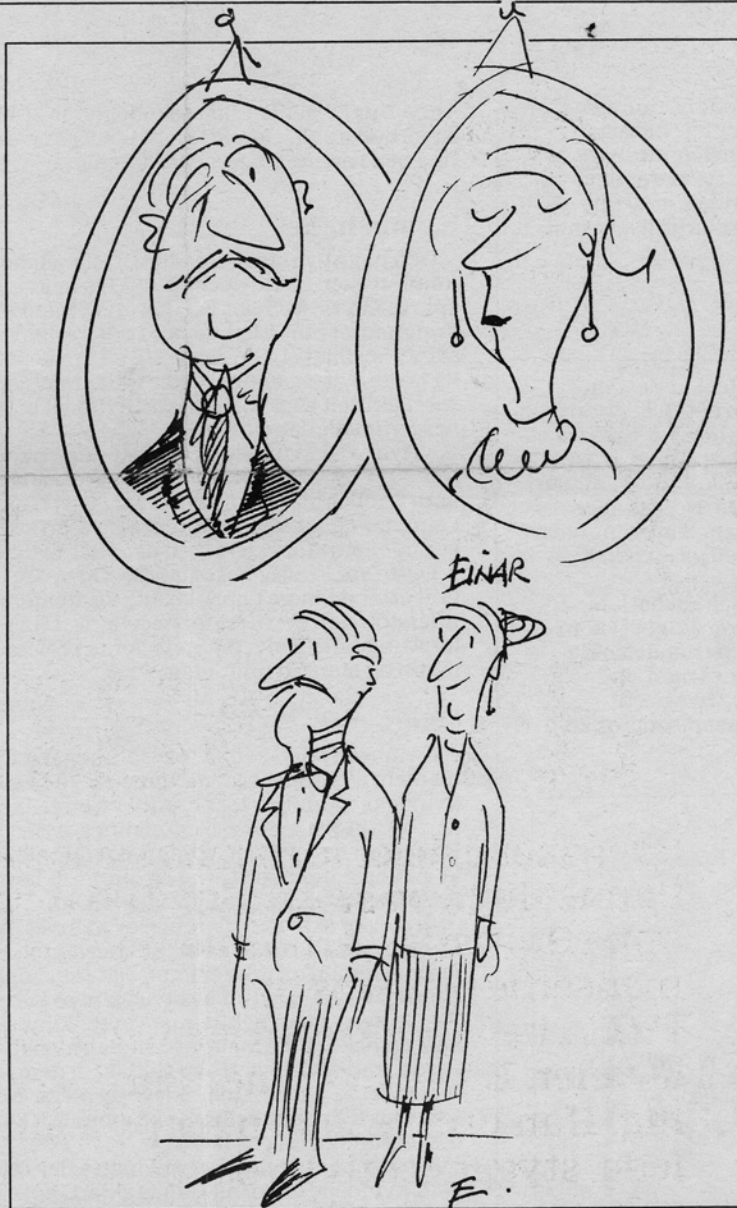
kaller det «hinkeleiken». Et fremskritt, eller fremhink for fritidssporten.

At to dagsaviser kommer ut i Drammen er ikke enestående. Tvert imot er dette vanlig i norske byer. Det er også vanlig at den ene avisen vokser, den andre avtar. I Drammen legger begge avisene på seg. Et sunnhetstegn. Det tyder også på at arbeiderbevegelsen står sterkt. Selv om velferdsfedmen demper gløden, avles det fremdeles dyktige arbeiderledere i kampen mot fienden – de blå, en fiende man blant annet slår av en prat med over felles hagegjerder på Toppenhaug.

Miljø og mammon

Meget har skjedd, skjer og vil skje i det 175 år gamle Drammen. Det er en levende by, en selvgjort by, som ingen konge har grunnlagt. Nye sosiale mønstre bryter seg vei, ny arkitektur skyter i været. Det graves groper, det reises bygg – og det reises tvil om alt går i riktig retning. Meget går i riktig retning, men neppe alt.

Det er vakre, eldre bygg i Drammen, de binder byen sammen til en helhet. Noen av dem stases opp i disse dager. Det vokser også opp et virvar av

Rot-rik Drammens-familie.

nye stilarter – moderne bygg som monumenter over arkitektenes selvrealisering. Mammon æres, miljø fortæres. Men det oppstår også hus tegnet med følsom hånd, som glir inn i helheten med respekt for tradisjon og sjel. Hva som tar overhånd i de neste 25 år blir spennende å se. Jeg tror på de gode krefter. Det er mange av dem i Drammen.

Jeg setter meg i bilen og kjører ut av Drammen på vei til Sande. Etter å ha passert Kob-

bervikdalens duft av majones, og jeg klarer å tenke på annet enn mat, slår det meg: Jeg bør skrive om Drammens kunst- og kulturliv. Eller om hvorfor Drammen en gang hadde flere skomakere enn tannleger. I dag er det 60 tannleger og mindre enn fem skomakere.

Det er bare ikke spalteplass. Det er umulig å fange hele Drammens mangfold i en avisartikkel. Til det trenges bøker – tykke bøker.

Einar Engebretsen, Sande

«Hinkeleiken»

Sett innendefra av en utenfra